

Mine rettigheder som patient

Til patienter og pårørende

Information om dine rettigheder som patient på Sygehus Sønderjylland.

1. Ret til information

Som patient har du krav på at få alt at vide om din sygdom og behandling.

Du skal bl.a. have information om:

- hvad du fejler
- hvilke lægeligt forsvarlige behandlingsmuligheder, der findes
- hvilke komplikationer og bivirkninger, der kan være ved en undersøgelse eller behandling
- hvilke muligheder, der er for forebyggelse og pleje
- hvilke konsekvenser det kan have, hvis du ikke ønsker behandling

Du kan også sige nej til at få disse informationer.

Information til unge

Er du mellem 15 og 18 år har du selv ret til information om din sygdom og behandling. Dine forældre skal normalt også have informationen, men det vurderes ud fra situationen, hvor meget de skal have at vide. Her tages der hensyn til sygdommens alvor, behandlingens art, din modenhed og det eventuelle behov for opfølgning af behandlingen i hjemmet.

2. Samtykke

Som patient bestemmer du selv, om en undersøgelse eller behandling skal sættes i gang - også selv om der kun er én mulighed for behandling.

Hvis behandlingen ændres, eller der er kommet nye oplysninger, har du krav på nye informationer. Og du skal igen give dit samtykke til, at behandlingen fortsættes eller ændres.

Du kan på ethvert tidspunkt trække dit samtykke

tilbage. Er der et øjeblikkeligt livstruende behov for behandling, kan lægen eller en anden sundhedsperson dog undersøge og behandle dig uden dit samtykke, f.eks. hvis du er bevidstløs og derfor ikke kan give dit samtykke.

Samtykke til behandling af børn

I samråd med personalet har I som forældre mulighed for at beslutte jer for den behandling, der er bedst for jeres barn. Næsten al behandling og undersøgelse er et tilbud.

Beslutningen skal bygge på information og dialog. Derfor opfordres I til at stille spørgsmål vedrørende behandlingens konsekvens og til ting, der er uklare for jer.

Samtykke fra unge

Er du mellem 15 og 18 år, har du ret til selv at bestemme og skal selv give dit samtykke. Dine forældre skal dog også inddrages i din beslutning.

Er du ikke selv i stand til at forstå konsekvenserne af din beslutning, skal den, der har forældremyndigheden, tage stilling på dine vegne.

Det er op til sundhedspersonen at vurdere, om du selv er i stand til at forstå situationen.

Pårørendes samtykke

Hvis en person varigt mangler evnen til at give sit samtykke, f.eks. ved visse former for svær demens, skal en anden have informationerne om patientens helbred og tage stilling på patientens vegne. Men patienten skal selv i så høj grad som muligt være med til at bestemme forløbet af undersøgelse og behandling.

Mine rettigheder som patient

Normalt er det den nærmeste pårørende, der træder til dvs. en samboende ægtefælle, samlever, børn eller andre slægtninge. Det behøver dog ikke at være et familiemedlem, da også andre, som patienten er kommet på tale. Den ansvarlige sundhedsperson vurderer i hvert enkelt tilfælde dette.

3. Tavshedspligt

Alle offentligt ansatte har tavshedspligt om personlige og helbredsmæssige oplysninger, som de får kendskab til via deres arbejde. De oplysninger, du giver herom, må normalt ikke gives videre. Denne regel gælder alle sundhedspersoner, også selvstændige og privat ansatte, f.eks. praktiserende læger og fysioterapeuter.

Er du i et behandlingsforløb og skal behandles af flere personer eller forskellige steder, gælder dog, at de nødvendige oplysninger om dine helbredsforhold må gives videre til dem, som skal fortsætte behandlingen af dig. Det gælder også ved fortsat behandling hos egen læge.

Du har ret til at modsætte dig, at oplysninger gives videre.

Tavshedspligten betyder, at du som nær pårørende kun er berettiget til at få oplysninger om f.eks. din ægtefælles helbred, hvis ægtefællen har givet samtykke.

Undtagelser

Oplysninger kan gives videre, til f.eks. andre myndigheder, forsikringselskaber m.fl. i følgende tilfælde:

- hvis du har givet skriftligt samtykke til, at bestemte oplysninger må gives videre
- hvis lovgivningen dikterer det
- hvis det er nødvendigt af væsentlige hensyn til dig selv eller andre

Elektroniske helbredsoplysninger

Læger, jordemødre, sygeplejersker, social- og sundhedsassistenter og radiografer, der er involveret i din behandling, kan indhente oplysninger om dine helbredsforhold og andre fortrolige oplysninger fra elektroniske systemer, når det er nødvendigt af hensyn til din behandling.

Andre sundhedspersoner har tilsvarende mulighed - dog begrænset til elektroniske oplysninger fra den afdeling, du er tilknyttet.

Du har ret til at frabede dig, at der indhentes elektroniske oplysninger om dig ved behandlingen.

4. Aktindsigt

Alle væsentlige oplysninger om henvendelsesårsag, diagnose, sygdomsforløb, medicinordinationer og undersøgelsesresultater/operationsforløb skal skrives i din journal.

Information om og samtykke til behandling skal også fremgå af journalen.

Du kan bede den, som behandler dig, om at se journalen eller få en kopi af den.

Du kan få en sundhedsperson til at hjælpe dig med at forstå indholdet af journalen, hvis du ønsker det.

Retten til at se journalen er betinget af, at du er over 15 år. Andre må ikke se din journal, hvis du ikke har givet tilladelse til det. Forældre må dog som hovedregel se journalen på børn under 18 år, men f.eks. må ægtefæller ikke uden videre se hinandens journaler.

Har du ønsket at se din journal (aktindsigt), skal du have svar i løbet af 7 arbejdsdage.

E-journal

Journaloplysninger fra dine behandlingsforløb på hospitaler og i psykiatrien overføres til din e-journal.

I din e-journal har du mulighed for at se de sundhedsdata, det offentlige sundhedsvæsen har registreret om dig. Du kan bl.a. se, hvornår du har været på skadestuen, kontaktoplysninger på egen læge, hvilken medicin du har købt, laboratoriesvar, en oversigt over, hvornår du har besøgt din læge, speciallæge, tandlæge m.fl. samt informationer vedr. de undersøgelser og behandlinger du har modtaget.

E-journalen findes på sundhed.dk. Du skal logge på med NemID for at få adgang.

Mine rettigheder som patient

Dødsfald

Efter et dødsfald kan de nærmeste pårørende få oplysninger om sygdomsforløb, dødsårsag og døds måde ved henvendelse til sygehuset. Forudsætningen er at afdøde ikke har tilkendegivet at være imod udlevering af oplysningerne.

5. Patientansvarlig læge

Patientansvarlig Læge er et tilbud til patienter med et særligt behov for koordinering og overblik.

Patientansvarlig Læge er til dig, der:

- bliver undersøgt eller behandlet flere steder
- har mere end én sygdom
- ofte er på hospitalet eller er indlagt i længere tider i et længere forløb, fordi det er svært at finde ud af, hvad du fejler, eller hvordan du skal behandles
- oplever komplikationer med din kroniske sygdom
- har kræft

Formålet med at have en patientansvarlig læge er, at du som patient skal opleve, at der er en rød tråd igennem dit forløb.

Din patientansvarlige læge har det overordnede ansvar for dit forløb.

Du vil gennem dit forløb møde andre læger, som vil være ansvarlige for din behandling. Hvis der skal træffes større beslutninger omkring behandlingen vil din patientansvarlige læge blive involveret

6. Livs- /Behandlingstestamente

Ved at skrive et behandlingstestamente, mens du er rask, kan du sikre, at lægerne følger dine ønsker om behandling, hvis du ligger for døden og ikke selv kan give besked.

Så længe du er ved bevidsthed og selv kan fremsætte dine ønsker, er det disse ønsker, der skal respekteres. Et behandlingstestamente får altså først virkning fra det tidspunkt, hvor læger og pårørende ikke længere kan komme i kontakt med dig.

Testamentets indhold

I behandlingstestamenteet skal du krydse af, om du ønsker behandling, hvis døden er uafvendelig og behandlingen kun kan forlænge livet. Du kan sige nej til livsforlængende behandling i den situation, hvor du ligger hjælpeløs hen uden håb om bedring.

Et behandlingstestamente giver ikke mulighed for aktiv dødshjælp.

Hvis du allerede har et livstestamente, kan du vælge at beholde det eller ændre det til et behandlingstestamente.

Sådan oprettes det

Har du NemID kan du oprette et behandlingstestamente elektronisk på Sundhed.dk

Har du ikke NemID, kan du udfylde en blanket, som er vedhæftet pjecen om behandlingstestamente.

Den udfyldte blanket sendes til:

Rigshospitalet
Livstestamenteregisteret, afsnit 4102
Blegdamsvej 9
2100 København Ø
Tlf. 35 45 52 69

Det koster 50 kr., som opkræves efterfølgende på et girokort.

Du kan altid tilbagekalde et behandlingstestamente.

Testamentet kan tilbagekaldes på flere måder:

- ved at skrive et brev til Livstestamenteregistret
- ved at tilkendegive dette mundtligt over for en sundhedsperson
- ved elektronisk tilbagekaldelse over for Livstestamenteregistret på www.sundhed.dk, hvis du har NemID

Mine rettigheder som patient

7. Organdonation

I Danmark bruges organer kun til transplantation, hvis man selv eller ens nærmeste har givet tilladelse. Alle over 18 år kan selv bestemme, om de vil tillade transplantation af deres organer i tilfælde af hjernedød.

Har du ikke taget stilling eller undladt at meddele det skriftligt eller mundtligt, skal dine pårørende i givet fald sige ja eller nej.

Du kan give din holdning til kende på tre måder:

- fortæl din holdning til donation af dine organer til dine pårørende
- udfyld et donorkort
- tilmeld dig Donorregistret

Tilmelding til Donorregistret kan ske elektronisk via sundhed.dk

Du kan læse mere i pjecen Organdonor, der blandt andet fås på apotek, bibliotek og sygehus.

8. Klager

Styrelsen for Patientklager

Styrelsen for Patientklager er en selvstændig og uvildig myndighed, der modtager alle typer klager.

Du kan klage over dit behandlingsforløb eller hvis du mener, du ikke har fået opfyldt de rettigheder, du i følge lovgivningen har krav på under indlæggelse.

De nærmeste pårørende til en afdød kan indgive en klage på afdødes vegne.

Klager over behandlingsforløb og klager over manglende overholdelse af patientrettigheder behandles i Styrelsen for Patientklager.

Klager vedrørende enkelte sundhedspersoners faglige arbejde afgøres af Sundhedsvæsenets Disciplinærnævn, der er en del af Styrelsen for Patientklager.

Du kan få mere information om dine muligheder for at klage på Styrelsen for Patientklagers hjemmeside, stpk.dk.

Klagefrister og proces

Der er en klagefrist på 2 år. Det vil sige, at klagen skal være indsendt inden 2 år efter det tidspunkt, hvor du første gang fik eller burde have fået mistanke om eventuel fejlbehandling.

Ved klage over en afgørelse om patientrettigheder (f.eks. ventetider) er der en klagefrist på 4 uger fra meddelelsen er givet.

Når du har indsendt en klage, vil du inden for 4 uger blive tilbudt en dialog med sygehuset.

Dialogen er et tilbud om at få afklaret de spørgsmål, som din klage handler om. Dialogen kan foregå pr. telefon, pr. brev/e-mail eller ved et direkte møde.

Du er velkommen til at tage en pårørende eller anden person med til dialogen.

Efter dialogen afgør du, om du fortsat ønsker at fastholde din klage.

Få hjælp til at klage

Du kan få hjælp til at klage ved at kontakte sygehuset, Regionens patientkontor eller ved direkte at rette henvendelse til Styrelsen for Patientklager.

Hvis du vil klage, skal du bruge et særligt klageskema. Skemaet kan fås ved henvendelse til sygehuset eller regionens patientkontor. Se adresser og telefonnumre bagerst i denne pjece.

Skemaet kan også hentes på stpk.dk. Har du NemID kan du desuden udfylde skemaet elektronisk på borger.dk.

Styrelsen for Patientklager og Sundhedsvæsenets Disciplinærnævn kan ikke tilkende erstatning. Det kan Patienterstatningen - se under punkt 10. Erstatning.

Klager over sygehusenes service

Serviceklager er klager over personalets opførsel, fysiske rammer, serviceniveau, forplejning m.v. under indlæggelse eller ambulant besøg på sygehuset.

Mine rettigheder som patient

Du kan sende din klage til:

- ledelsen på den afdeling, du har været i kontakt med
- sygehusledelsen
- Patientkontoret¹, Region Syddanmark

Husk at opgive tydelig navn, adresse, telefonnummer eller e-mail adresse, så man efterfølgende kan kontakte dig.

9. Utilsigtede hændelser

Som patient eller pårørende har du mulighed for at rapportere en utilsigtet hændelse, der er sket på sygehuset.

Ved en utilsigtet hændelse forstås en hændelse, der ikke var planlagt og som af en eller anden grund ikke gik som forventet - mangler eller brister i sikkerheden, der har ført til, at en patient er blevet skadet eller blive skadet.

Som patient eller pårørende er du ofte den første der opdager, når noget er tæt på at gå galt, eller hvis der sker en fejl. Sygehuset kan lære af erfaringer, så det samme ikke sker igen. Derfor er det vigtigt at kende til utilsigtede hændelser og fejl.

På Styrelsens for Patientsikkerheds hjemmeside, stps.dk, finder du et elektronisk skema, hvor du kan skrive en rapport over en utilsigtet hændelse.

I skemaet er der en vejledning. Her kan du også læse mere om rapportering af utilsigtede hændelser.

10. Erstatning

Erstatning for behandlingsskader

Hvis du påføres en fysisk skade i forbindelse med undersøgelse eller behandling på et sygehus i Danmark, kan du søge erstatning hos Patienterstatningen. Det samme gælder, hvis du som patient er henvist til behandling på privat hospital/klinik i Danmark eller i udlandet af et offentligt sygehus.

Du kan også søge erstatning, hvis du har været ude for en ulykke under behandlingen på sygehuset, og ulykken

er indtruffet inden for sygehusets område. Sygehuset skal dog kunne gøres erstatningsansvarlig for uheldet efter almindelige erstatningsretlige regler.

Du kan ikke få erstatning, fordi resultatet af en behandling ikke bliver, som du forventede.

Du skal anmelde skaden senest 3 år efter, at du har fået kendskab til skaden, og senest 10 år efter skaden er sket.

For donorer og raske forsøgspersoner gælder særlige regler.

Erstatning for lægemiddelskader

Der er fastsat en særlig erstatningsordning, hvis du får en fysisk eller psykisk skade på grund brugen af et lægemiddel. Erstatningsordningen gælder for fysiske skader forårsaget af et lægemiddel udleveret til patienten.

Du kan ikke få erstatning for en skade, der skyldes, at lægemidlet ikke har haft effekt mod sygdommen.

En lægemiddelskade skal anmeldes senest 3 år efter, at du har fået kendskab til den.

Anmeldelse

Hvis du vil søge erstatning, skal skaden anmeldes til Patienterstatningen på et særligt anmeldesskema. Skemaet kan fås ved henvendelse til sygehuset eller Patientkontoret i Region Syddanmark.

Skemaet kan også hentes på Patienterstatningens hjemmeside, pebl.dk.

11. Frit sygehusvalg

Oplysning om ventetider

Oplysning om ventetider til behandling for udvalgte sygdomme får du på hjemmesiden mitsygehusvalg.dk eller hos regionens patientvejledere.

Tal med din læge om valg af sygehus og lad lægen rådgive dig om valget. Det giver den største sikkerhed for en tilfredsstillende løsning.

Mine rettigheder som patient

Henvielse

Lægen skal henvise dig til det valgte sygehus. Vær opmærksom på, at hvis din tilstand forværres, er det lægen, som vurderer, om din henvisning skal ændres. Sygehuset vil så kunne fremrykke din behandling, hvis der er mulighed for det.

Maksimal ventetid

Livstruende kræft- og hjertesygdomme skal behandles inden for en bestemt tid. Er du henvist til et sygehus, der ikke kan overholde behandlingsgarantien, er sygehuset af egen drift forpligtet til at henvise dig til et andet sygehus i eller uden for Danmark.

Brug af frit sygehusvalg

Hvis du vil benytte frit sygehusvalg, er det en god idé at vælge sygehus, allerede inden du skal have foretaget forundersøgelsen. En forundersøgelse foretaget på ét sygehus godkendes ikke altid af et andet sygehus.

Udvidet frit sygehusvalg

Er du henvist til behandling på et sygehus i din egen region, udvides din mulighed, hvis du skal vente i mere end 2 måneder på selve behandlingen. Du kan da vælge behandling på private sygehuse og klinikker her i landet og sygehuse i udlandet, som har en særlig aftale med regionerne. Reglen om udvidet frit sygehusvalg gælder dog ikke al behandling.

Hvis du er henvist til behandling for en alvorlig sygdom, udvides dine valgmuligheder allerede, hvis du skal vente mere end 1 måned.

Du kan læse mere på sygehusvalg.dk

12. Transport til og fra sygehuset

Som hovedregel skal du selv sørge for at komme til og fra sygehuset, og selv betale for transporten. Der gælder dog en række undtagelser, som betyder, at der i visse tilfælde kan ydes tilskud til transportudgifter eller tilbydes transport.

For pensionister gælder særlige regler.

I pjecen "Transport til og fra sygehuset" uddybes reglerne om transport til og fra sygehuset samt reglerne for godtgørelse for befordring.

Du kan læse mere på Region Syddanmarks hjemmeside, regionsyddanmark.dk, under Sundhed/Patientrettigheder/Refusion af befordring

Befordring i forbindelse med frit sygehusvalg

Når du har valgt at blive behandlet på et andet sygehus end det lokale, uden at det efter lægens vurdering er nødvendigt af hensyn til sygdommens behandling, skal du selv sørge for befordringen og selv betale befordringen helt eller delvist.

En eventuel efterfølgende godtgørelse vil blive udbetalt efter regler for befordringsgodtgørelse til nærmeste sygehus, som kunne have foretaget behandlingen.

13. Rådgivning fra Patientkontoret, Region Syddanmark

Patientvejlederne findes på Patientkontoret i Regionshuset i Vejle. Patientvejledernes opgave er at støtte patienten og give borgerne information om sundhedsvæsenet, herunder:

- patienters rettigheder
- udredning af misforståelser
- vejledning om klage- og erstatningsmuligheder
- det frie sygehusvalg
- ventetider

Mine rettigheder som patient

Hjemmesider med mere information

Regionsyddanmark.dk

På Region Syddanmarks hjemmeside, regionsyddanmark.dk, kan du under "Sundhed" finde en række oplysninger om de forskellige dele af sundhedsvæsenet herunder, dine muligheder og rettigheder.

Sygehus Sønderjylland.dk

På Sygehus Sønderjyllands hjemmeside, sygehussonderjylland.dk, finder du informationer om sygehuset og dets afdelinger herunder kontaktinformation til sygehusledelse, afdelingsledelser mv.

Sum.dk

På Sundheds- og ældreministeriets hjemmeside, sum.dk, er der gode links til bl.a. Sundhedsstyrelsens oplysninger om medicin og medicintilskud.

Sundhed.dk

På sundhed.dk finder du dine egne sundhedsdata, Patienthåndbogen, information om organdonation og behandlingstestamete, oversigt over sundhedsvæsenet i Danmark, kontaktoplysninger til praktiserende læger, speciallæger, fysioterapeuter, tandlæger eller andre behandlere. Du kan også finde kontaktinformation til akut hjælp, sygehusafdelinger, apoteker m.v.

Mitsygehusvalg.dk

På mitsygehusvalg.dk finder du oplysninger om ventetider til behandling for udvalgte sygdomme.

Mygehusvalg.dk

Skal du vente længere end 30 dage på udredning eller behandling, har du ret til det udvidede frie sygehusvalg. Har du modtaget et indkaldelsesbrev, kan du på sygehusvalg.dk finde muligheder for udredning eller behandling på privathospital

Adresser, du kan få brug for

Patientkontoret

Regionshuset
Damhaven 12
7100 Vejle
Tlf. 76 63 14 90
E-mail: patientkontoret@rsyd.dk
Web: regionsyddanmark.dk

Sygehus Sønderjylland

Kresten Philipsens Vej 15
6200 Aabenraa
Tlf. 79 97 00 00
E-mail: shs.kontakt@rsyd.dk
Web: sygehussonderjylland.dk

Styrelsen for Patientklager

Finsensvej 15
2000 Frederiksberg
Tlf. 72 33 05 00
E-mail: stpk@stpk.dk
Web: stpk.dk

Patienterstatningen

Kalvebod Brygge 45
1560 København V
Tlf. 33 12 43 43
E-mail: pebl@patienterstatningen.dk
Web: pebl.dk

.....
Pjecen er udarbejdet af Kvalitetsafdelingen og godkendt af Udvalget for Patientsikkerhed og kvalitet, marts 2013.
Revideret i oktober 2015, februar 2017 og i januar 2019.